

Bruselj, 3.5.2022
COM(2022) 185 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o napredku, doseženem pri izvajanju Direktive 2014/89/EU o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje

KAZALO

1.	Uvod	2
2.	Direktiva o PPN.....	2
3.	Prenos in imenovanje pristojnih organov	3
3.1.	Prenos v nacionalno zakonodajo	3
3.2.	Pristojni organi	3
4.	Izvajanje	4
4.1.	Podpora Komisije pri izvajanju	4
4.2.	Priprava pomorskih prostorskih načrtov: pregled napredka.....	5
4.3.	Izvajanje zahtev iz Direktive v zvezi s pomorskimi prostorskimi načrti	6
4.3.1.	Ekosistemski pristop.....	6
4.3.2.	Upoštevanje okoljskih, gospodarskih, socialnih in varnostnih vidikov	7
4.3.3.	Spodbujanje usklajenosti	7
4.3.4.	Medsebojno vplivanje kopnega in morja	8
4.3.5.	Opredelitev prostorske in časovne porazdelitve dejavnosti in rab	8
4.3.6.	Vključevanje deležnikov in sodelovanje javnosti	9
4.3.7.	Uporaba najboljših razpoložljivih podatkov in izmenjava podatkov	10
4.3.8.	Sodelovanje med državami članicami in na ravni morskih bazenov	11
4.3.9.	Sodelovanje z državami nečlanicami EU	13
4.4.	Izzivi pri izvajanju	14
5.	Sklepne ugotovitve	14
5.1.	PPN kot gonilo evropskega zelenega dogovora	14
5.2.	Nadaljnji koraki	16

1. UVOD

Povpraševanje po pomorskem prostoru za različne namene, kot so ohranjanje ekosistemov in biotske raznovrstnosti, proizvodnja energije iz obnovljivih virov, pomorski promet, ribištvo, akvakultura in turizem, narašča. Zato je treba k načrtovanju in upravljanju pristopiti celostno. Pomorsko prostorsko načrtovanje (v nadaljnjem besedilu: PPN) se navadno razume kot javni proces analiziranja in načrtovanja prostorske in časovne porazdelitve človekovih dejavnosti na morskih območjih, da bi se dosegli gospodarski, okoljski in družbeni cilji.

EU je leta 2014 sprejela Direktivo 2014/89/EU o pomorskem prostorskem načrtovanju (v nadaljnjem besedilu: Direktiva ali direktiva o PPN), da bi dosegla učinkovito upravljanje morskih dejavnosti ter trajnostno rabo morskih in obalnih virov na podlagi ekosistemskega pristopa. Direktiva o PPN vzpostavlja okvir za dosledne, pregledne, trajnostne in z dokazi podprte odločitve. Določa nekatere obveznosti, vključno z obveznostjo držav članic, da najpozneje do 31. marca 2021 pripravijo pomorski prostorski načrt ali načrte in jih pregledajo vsaj vsakih deset let.

V skladu s členom 14(2) direktive o PPN mora Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu do 31. marca 2022 in nato vsaka štiri leta predložiti poročilo o napredku pri izvajanju Direktive. To poročilo vsebuje pregled tega napredka, kot se zahteva z Direktivo, ter oceno prenosa in skladnosti. V njem se obravnava tudi razvoj dogodkov, ki so vplivali na izvajanje Direktive od njenega sprejetja leta 2014, zlasti evropski zeleni dogovor.

To poročilo temelji predvsem na ukrepih za prenos, pomorskih prostorskih načrtih in drugih informacijah, ki so jih predložile države članice, informacijah o evropski platformi za PPN in drugih javno dostopnih virih. Analiza v tem poročilu zajema obdobje od sprejetja direktive o PPN 23. julija 2014 do 15. februarja 2022. Čeprav je Direktiva začela veljati 17. septembra 2014 in je bil rok za prenos 18. september 2016, so morale države članice pomorske prostorske načrte pripraviti do 31. marca 2021.

2. DIREKTIVA O PPN

Direktiva o PPN določa pravni okvir za razvoj PPN v EU. Zlasti zahteva, da 22 obalnih držav članic¹ pripravi pomorske prostorske načrte za morske vode pod svojo jurisdikcijo.

Cilj Direktive je, da bi bilo PPN medsektorsko orodje politike, ki bi javnim organom in deležnikom omogočalo uporabo usklajenega, celostnega in čezmejnega pristopa. Direktiva z uporabo ekosistemskega pristopa spodbuja trajnostni razvoj pomorskih in obalnih gospodarstev ter trajnostno rabo morskih in obalnih virov. Direktiva je del celostne pomorske politike EU, ki je namenjena razvoju usklajenega, skladnega in preglednega odločanja v zvezi s sektorskimi politikami EU, ki vplivajo na oceane, morja, otoke, obalne in najbolj oddaljene regije² ter pomorske sektorje.

Direktiva določa obveznost vzpostavitve postopka pomorskega načrtovanja, v katerem bi bilo treba upoštevati medsebojno vplivanje kopnega in morja ter spodbujati sodelovanje med državami članicami. Direktiva obravnava zahteve glede javnega posvetovanja,

¹ Direktiva o PPN se ne uporablja za neobalne države članice.

² Direktiva PPN se ne uporablja za „vod[e] ob državah in ozemljih, navedenih v Prilogi II k Pogodbi[,] in francoskih čezmorskih departmaj[ih] in območnih skupnosti[h]“ (glej člen 3(4), ki se sklicuje na člen 3, točka 1(a), Direktive 2008/56/ES (okvirna direktiva o morski strategiji)).

uporabo najboljših podatkov, ki so na voljo, in čezmejno sodelovanje z državami, ki niso članice EU. Osredotoča se na procese, vsebina pa je v skladu z načelom subsidiarnosti v veliki meri v rokah držav članic. Države članice so še vedno odgovorne in pristojne za pripravo pomorskih prostorskih načrtov ter odločanje o njihovi obliki in vsebini, vključno z morebitno dodelitvijo pomorskega prostora različnim dejavnostim in uporabam.

3. PRENOS IN IMENOVANJE PRISTOJNIH ORGANOV

V skladu s členom 15(1) direktive o PPN morajo države članice Direktivo v nacionalno zakonodajo prenesti do 18. septembra 2016. V skladu s členom 15(2) morajo države članice do istega datuma imenovati organe, pristojne za izvajanje Direktive.

3.1. Prenos v nacionalno zakonodajo

Vseh 22 obalnih držav članic je Direktivo že preneslo v nacionalno zakonodajo in imenovalo pristojne organe. Komisija je novembra 2016 začela postopke za ugotavljanje kršitev proti osmim državam članicam (Bolgariji, Grčiji, Španiji, Franciji, Hrvaški, Cipru, Litvi in Finski). Ti postopki so se zaključili do julija 2018, potem ko so vse zadevne države članice Komisiji priglasile vse ukrepe za prenos in jo o njih uradno obvestile.

Države članice so sprejele različne pristope k prenosu direktive o PPN. Nekatere so že imele zakonodajo o PPN ali zakonodajo o prostorskem načrtovanju, ki je zajemala tudi področje pomorstva (npr. Belgija, Nemčija in Nizozemska). Več držav članic je spremenilo zakonodajo o prostorskem načrtovanju ali varstvu okolja (npr. Francija in Hrvaška). Druge države članice so sprejele novo posebno zakonodajo o PPN (npr. Danska, Grčija, Irska, Italija, Portugalska, Romunija in Španija). Druga skupina držav članic je spremembe zakonodaje združila z novo posebno zakonodajo o PPN (npr. Finska, Malta in Švedska).

Zakonodaja, ki so jo sprejele nekatere države članice (npr. Francija, Latvija in Španija), se sklicuje na zakonodajo, s katero se prenašajo druge direktive, natančneje Direktiva 2008/56/ES (okvirna direktiva o morski strategiji).

Več držav članic z zvezno ali decentralizirano strukturo je za prenos Direktive sprejelo zakonodajo na nacionalni in podnacionalni ravni. V nekaterih primerih so podnacionalni subjekti sprejeli podnacionalno zakonodajo po ločenem postopku (npr. Ålanski otoki (Finska)).

Komisija je do drugega četrtertletja 2020 zaključila preverjanje skladnosti ukrepov za prenos, ki ga je začela leta 2016. Analizirala je prenos Direktive v nacionalno zakonodajo s strani držav članic in ugotovila, da je izveden v celoti. Kar zadeva pravilnost prenosa, je analiza pokazala, da je prenos v nacionalno zakonodajo večinoma skladen z zahtevami iz Direktive.

3.2. Pristojni organi

V skladu s členom 13 direktive o PPN morajo države članice imenovati pristojne organe³. Države članice so se odločile, da imenujejo bodisi ministrstva bodisi vladne agencije.

³ Seznam pristojnih organov je na voljo na naslovu https://maritime-spatial-planning.ec.europa.eu/sites/default/files/overview_of_msp_authorities_november_2020.pdf.

V primerih, ko je bilo imenovano ministrstvo, je bilo pristojno bodisi za kombinacijo področij politike (npr. okolje, načrtovanje ali regionalni razvoj) bodisi za sektorsko politiko (npr. promet in infrastruktura ali pomorsko gospodarstvo). V nekaterih primerih so ministrstva pokrivala področja politik, kot so notranje zadeve ali finance, dve državi članici pa sta za pristojni organ imenovali svoje ministrstvo za morje.

V primerih, ko je bila imenovana vladna agencija, so pristojnosti teh organov segale od načrtovanja do urejanja pomorskih dejavnosti ali specializiranih dejavnosti na področju okoljskega upravljanja (npr. voda in morje).

Glavni nalogi teh pristojnih organov sta izvajanje Direktive in zagotavljanje učinkovitega čezmejnega sodelovanja med državami članicami in s sosednjimi državami, ki niso članice EU. V okviru dejavnosti čezmejnega sodelovanja je več pristojnih organov organiziralo čezmejna in nadsocijalna posvetovanja ali sodelovalo kot usklajevalni subjekti v projektih, ki jih financira EU, da bi spodbudili čezmejno sodelovanje na področju PPN. Osebe teh pristojnih organov predstavlja države članice v strokovni skupini držav članic za pomorsko prostorsko načrtovanje.

4. IZVAJANJE

4.1. Podpora Komisije pri izvajanju

Komisija je od sprejetja direktive o PPN leta 2014 ukrepala in oblikovala več pobud za podporo PPN v EU, zlasti strokovno skupino držav članic, tehnično pomoč in čezmejne projekte. To je državam članicam omogočilo znaten napredek na področjih, kot so čezmejno posvetovanje in sodelovanje, izmenjava informacij in podatkov za pomorske prostorske načrte in o njih, ali večjo skladnost na ravni morskih bazenov. Ta področja se bodo še naprej podpirala v okviru Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo za obdobje 2021–2027.

- Strokovna skupina držav članic za pomorsko prostorsko načrtovanje

Komisija je ustanovila strokovno skupino držav članic, da bi vzpostavila ključno platformo za izmenjavo izkušenj in oblikovanje skupnosti EU na področju PPN. Skupina predstavlja reden forum, na katerem lahko pristojni organi, načrtovalci in opazovalci držav članic razpravljajo o napredku in morebitnih izzivih pri izvajanju Direktive. Strokovna skupina se je od leta 2012 sestajala približno dvakrat letno ter je imela pomembno vlogo pri prenosu znanja in izkušenj med državami članicami. Strokovna skupina ni mišljena kot formalni forum za odločanje. Kljub temu je državam članicam in opazovalcem, vključno z nevladnimi organizacijami, panožnimi združenji in regionalnimi organi, omogočila, da so obveščeni o razvoju PPN v EU ter izmenjujejo izkušnje o politikah in praktičnih vprašanjih, povezanih z izvajanjem Direktive.

- Evropska platforma za PPN

Komisija je leta 2016 vzpostavila evropsko platformo za PPN kot mehanizem pomoči zanj. Ta mehanizem državam članicam pomaga pri izvajanju Direktive, saj daje na voljo namensko spletno platformo in skupino strokovnjakov. Zagotavlja ciljno usmerjeno svetovanje, usmerjanje in usposabljanje za olajšanje dela držav članic na področju PPN. Prav tako zagotavlja upravno in tehnično podporo Komisiji pri dejavnostih, kot so organizacija srečanj držav članic, konferenc ali analiz in študij o PPN.

- Financiranje projektov

EU je že pred sprejetjem Direktive podpirala projekte PPN v vseh morskih bazenih EU, vključno z najbolj oddaljenimi regijami. Ti financirani projekti zajemajo raziskave in inovacije (npr. Obzorje 2020), visoko šolstvo (Erasmus+) in regionalno sodelovanje (npr. Interreg) ter razvoj zmogljivosti in čezmejno sodelovanje (Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR)).

Do konca leta 2021 je bilo iz ESPR financiranih 15 projektov v okviru neposrednega upravljanja v skupnem znesku približno 25 milijonov EUR. Te regionalne in čezmejne projekte so usklajevali organi držav članic za načrtovanje, državam članicam pa so pomagali pri sodelovanju pri vprašanih skupnega interesa (npr. varstvo okolja ali proizvodnja energije iz obnovljivih virov) pri pripravi pomorskih prostorskih načrtov. Podpirali so tudi krepitev zmogljivosti za PPN, in sicer s prenosom izkušenj in dobrih praks iz drugih držav članic ali z razvojem orodij za podporo dejavnostim PPN. Poleg tega so olajšali čezmejne izmenjave z deležniki in posvetovanja. Ti projekti so tudi okrepili razsežnost PPN na ravni EU, zlasti v okviru sodelovanja na področju morskih bazenov.

4.2. Priprava pomorskih prostorskih načrtov: pregled napredka

V skladu s členom 15(3) direktive o PPN so morale države članice čim prej pripraviti pomorske prostorske načrte, najpozneje pa do 31. marca 2021. Prav tako so morale v skladu s členom 14(1) Direktive v treh mesecih od njihove priprave obvestiti Komisijo in druge zadevne države članice.

To poročilo zajema obdobje od sprejetja direktive o PPN leta 2014 do 15. februarja 2022.

Na splošno je mogoče razlikovati med štirimi skupinami držav članic.

Prvič, več držav članic je lahko izhajalo iz tradicije PPN, ki je nastala pred Direktivo ali pa se je začela kmalu po začetku njene veljavnosti. Tako so se Belgija, Nizozemska in Nemčija⁴ zlahka držale roka 31. marca 2021. Nemčija in Nizozemska že pripravljata ali izvajata drugo revizijo svojih pomorskih prostorskih načrtov.

Malta je leta 2015 pripravila celovit strateški načrt za okolje in razvoj, ki zajema kopensko načrtovanje in pomorska vprašanja, ta načrt pa šteje tudi za svoj pomorski prostorski načrt. Tudi Litva ima od leta 2015 celovit načrt, ki ga je leta 2021 revidirala in okrepila njegove pomorske vidike v skladu z Direktivo.

Drugič, veliki skupini držav članic je uspelo spoštovati rok, določen v Direktivi, ali pripraviti in sprejeti pomorske prostorske načrte v enem letu po roku. Te države članice imajo zdaj vzpostavljene celovite pomorske prostorske načrte, kar je zanje običajno prvič, in se lotevajo izziva njihovega izvajanja v praksi. Direktiva se je izkazala za ključno pri zagotavljanju okvira za vzpostavitev postopkov PPN na Finskem, v Latviji, na Poljskem, Danskem, v Franciji, na Irskem, v Sloveniji in na Švedskem. Tudi Portugalska je pripravila svoje načrte za večino svojih morskih voda, razen za Azore.

Tretjič, Komisija je konec leta 2021 predhodno ugotovila, da pet držav članic ni doseglo zadostnega napredka pri pripravi in/ali prigrisatvi pomorskih prostorskih načrtov, kot to zahteva Direktiva. Zato je 2. decembra 2021 Hrvaški, Cipru, Grčiji, Italiji in Romuniji

⁴ V Nemčiji so podnacionalne enote sprejele tudi podnacionalne pomorske prostorske načrte po ločenem postopku (zvezne dežele Spodnja Saška, Mecklenburg-Vorpommern in Schleswig-Holstein).

poslala uradni opomin zaradi neizpolnjevanja člena 8(1), člena 15(3) in člena 14(1) direktive o PPN. Te države članice so v različnih fazah priprave svojih pomorskih prostorskih načrtov. Komisija jih poziva, naj namenijo potrebna sredstva za razvoj, dokončanje in prigrasitev pomorskih prostorskih načrtov, ki bodo skladni z Direktivo in bodo zajemali vse njihove morske vode. Večina teh držav članic je do 15. februarja 2022 odgovorila na uradne opomine Komisije⁵. Komisija bo še naprej tesno sodelovala s temi državami članicami, da bi jim pomagala pri odpravi kršitve v najkrajšem možnem času.

Nazadnje, nekatere države članice niso mogle izpolniti zahteve iz Direktive glede priprave pomorskih prostorskih načrtov do 31. marca 2021, vendar so v napredni fazi priprave osnutkov načrtov in njihovega dokončnega sprejetja. Zato Komisija pričakuje, da bodo Estonija, Španija in Bolgarija kmalu pripravile svoje končne načrte. Komisija pozorno spremlja napredek in bo ustrezno ukrepala. To velja tudi za Portugalsko v zvezi z Azori.

4.3. Izvajanje zahtev iz Direktive v zvezi s pomorskimi prostorskimi načrti

4.3.1. Ekosistemski pristop

Člen 5(1) direktive o PPN določa: „Države članice [...] preučijo gospodarske, socialne in okoljske vidike, da se podpre trajnostni razvoj in rast v pomorskem sektorju, pri čemer uporabljajo ekosistemski pristop, in spodbujajo soobstoj ustreznih dejavnosti in rab.“ V Direktivi sta poudarjena tudi okvirna direktiva o morski strategiji in njen cilj zagotavljanja dobrega okoljskega stanja morij EU. Glede na osrednjo vlogo okvirne direktive o morski strategiji pri izboljšanju okoljskega stanja morskih ekosistemov imajo države članice priložnost, da njeno izvajanje združijo z direktivo o PPN.

Vse države članice, ki so v času priprave tega poročila pripravile pomorski prostorski načrt, so se sklicevale na ekosistemski pristop. Vendar sta se analiza tega pristopa in njegov vpliv na pomorski prostorski načrt med državami članicami razlikovala. Sklicevanje na ekosistemski pristop je bilo ugotovljeno v samem pomorskem prostorskem načrtu in/ali v strateški okoljski presoji⁶ pomorskega prostorskega načrta.

Kljub temu so načrti nekaterih držav članic presegli analizo značilnosti ekosistema in učinkov sektorskega razvoja. V njih je bilo izrecno obravnavano razmerje med ekosistemskim pristopom in iz njega izhajajočim pomorskim prostorskim načrtom. V spodnjem okvirju je naveden praktičen primer Finske.

Primer dobre prakse: finski načrt uporablja načrtovanje scenarijev

Finski organi so v podporo PPN uporabili scenarije za prihodnost pomorskega območja in ocenili njihov vpliv. Scenariji upoštevajo spremembe v operativnem okolju pomorskega območja do leta 2050 ter potrebe in stališča interesnih skupin v zvezi s prihodnjim razvojem finskega pomorskega območja. Scenariji upoštevajo tudi morebitna tveganja in

⁵ Odgovori držav članic se še ocenjujejo. Tudi Hrvaška je Komisijo uradno obvestila o svojih pomorskih in teritorialnih načrtih, ki so zdaj prav tako v postopku ocenjevanja. Romunija je zaprosila za podaljšanje roka za odgovor, ki ji je bil odobren.

⁶ Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje.

priložnosti. To delo podpira proces PPN z uporabo ekosistemskega pristopa.

Med pripravo finskega načrta je bil izveden poseben projekt o ekosistemskem pristopu k PPN, ki ga je podprl ESPR. Rezultati tega projekta so na voljo na naslovu: <https://www.merialuesuunnittelu.fi/wp-content/uploads/2020/10/Ecosystem-based-approach-in-Finnish-MSP.pdf>.

4.3.2. Upoštevanje okoljskih, gospodarskih, socialnih in varnostnih vidikov

Člen 6(2), točka (b), direktive o PPN določa, da morajo države članice upoštevati okoljske, gospodarske, socialne in varnostne vidike.

Vse države članice s sprejetimi pomorskimi prostorskimi načrti so v svojih načrtih upoštevale okoljske, gospodarske, socialne in varnostne vidike. V večini primerov so ti vidiki podrobno analizirani. Nekateri načrti vsebujejo celo posebno poglavje, oddelek ali poročilo o teh vidikih.

Za analizo teh vidikov se je več držav članic odločilo uporabiti instrumente, ki so že na voljo, na primer strateško okoljsko presojo. Druge države članice so izvedle dodatne ocene socialno-ekonomskih in okoljskih vplivov.

Zanimiv in inovativen primer upoštevanja okoljskega vidika je prikazan v belgijskem pomorskem prostorskem načrtu, v katerem se za preskušanje možnosti za prihodnje nasipe za omejitev dviganja morske gladine obravnava gradnja testnega otoka, okoljski vidik pa ima osrednjo vlogo pri odobritvi in ocenjevanju mesta preskušanja⁷.

4.3.3. Spodbujanje usklajenosti

Člen 6(2), točka (c), direktive o PPN določa, da države članice „poskušajo spodbuditi usklajenost med pomorskim prostorskim načrtovanjem in iz tega izhajajočim načrtom ali načrti ter drugimi procesi, kot je celostno upravljanje obalnih območij ali enakovredne formalne ali neformalne prakse“.

Vse države članice, ki so predložile svoje načrte, so si prizadevale spodbujati usklajenost med drugimi pravili, politikami in načrti, ki so pomembni za PPN. Poleg tega pomorski prostorski načrti več držav članic vsebujejo obsežen pregled ustreznih pravil, politik in načrtov, ki so bili upoštevani pri pripravi pomorskega prostorskega načrta. Ti vključujejo predpise, politike in načrte, ki jih na različnih ravneh pripravijo EU, konvencije o regionalnih morjih ter nacionalni in lokalni organi.

Nekateri primeri upravne poenostavitve in zagotavljanja skladnosti vključujejo odločitve nekaterih držav članic (Litve in Malte), da pomorske in teritorialne načrte združijo v en sam načrt. Vendar ta odločitev morda ni izvedljiva za vse države članice. Drug primer zagotavljanja skladnosti je Irska, katere pomorski prostorski načrt v vsakem poglavju vsebuje obsežen seznam sklicev na druge raziskave in politike EU ali Irske, s katerimi je usklajen. Nekatero državo članico prav tako usklajujejo PPN s cikli drugih zelo pomembnih

⁷ Priloga 2 h kraljevemu odloku o določitvi pomorskega prostorskega načrtovanja za obdobje 2020–2026 na belgijskih morskih območjih.

politik, da se olajšata izvajanje in medsebojno povezovanje (npr. Francija usklajuje cikle PPN in okvirne direktive o morski strategiji).

4.3.4. Medsebojno vplivanje kopnega in morja

Člen 4(2), člen 6(2), točka (a), in člen 7 direktive o PPN določajo, da morajo države članice v svojih načrtih upoštevati medsebojno vplivanje kopnega in morja. V tem okviru lahko proces (formalnega ali neformalnega) celostnega upravljanja obalnih območij podpre pripravo načrtov.

Večina držav članic z načrti je v njih omenila medsebojno vplivanje kopnega in morja. Večina držav članic je medsebojnemu vplivanju kopnega in morja namenila posebno poglavje ali poročilo, pri čemer je zagotovila podrobno analizo medsebojnih vplivov, ki ni omejena na zaščito obale.

Nekatere države članice so v okviru medsebojnega vplivanja kopnega in morja obravnavale tudi skladnost politik z okvirno direktivo o morski strategiji, okvirno direktivo o vodah, direktivo o nitratih in drugo ustrezno zakonodajo.

Primer dobre prakse: Litva upošteva pomorske, kopenske in zračne karte

Primer inovativnih praks držav članic pri obravnavanju medsebojnega vplivanja kopnega in morja predstavlja Litva. V njenem načrtu so upoštevani zemljevidi soodvisnosti pomorskega, kopenskega in zračnega prometa s sosednjimi državami, ki lahko vplivajo na PPN (in tekoče čezmejne infrastrukturne projekte). Ta praksa kaže na tradicionalni način dela (analiza odvisnosti), ki se uporablja na inovativen način z razširitvijo analize soodvisnosti morja, kopnega in zraka na vse države, ki lahko vplivajo na uporabo pomorskega prostora države članice.

4.3.5. Opredelitev prostorske in časovne porazdelitve dejavnosti in rab

S členom 8 Direktive je uvedena četrta razsežnost – čas –, saj se zahteva, da je v pomorskih prostorskih načrtih „opredeljena prostorska in časovna porazdelitev ustreznih obstoječih in prihodnjih dejavnosti in rab v [...] morskih vodah“.

V času ocenjevanja so vse države članice s pomorskimi prostorskimi načrti opredelile in razmejile obstoječe in prihodnje dejavnosti in uporabnike, tudi časovno. V večini načrtov so bile upoštevane interakcije med temi dejavnostmi.

Ker države članice opredeljujejo prostorsko in časovno porazdelitev ustreznih obstoječih in prihodnjih dejavnosti in rab v svojih morskih vodah, bi bilo treba spodbujati večsektorski pristop. Pomorski prostorski načrti na splošno podrobneje obravnavajo interakcije med dejavnostmi, uporabniki, skupno rabo in lokacijo. Izboljšanje teh povezav ter operativne in objektivne usklajenosti med njimi je še naprej pomembna naloga.

Za pomorske prostorske načrte je značilno zblíževanje: večina jih je zelo primerljivih, saj uporabljajo predpisujoč pristop določanja območij. To pomeni, da pomorski prostorski načrti EU običajno predpisujejo, kje so dejavnosti dovoljene in kje niso dovoljene.

Primer dobre prakse: Belgija – potencial za večnamensko rabo, ki omogoča proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju

Usklajevanje dejavnosti na pomorskem območju je ključni vidik pomorskega prostorskega načrta. V Belgiji so morali pristojni organi obravnavati vprašanje omejenega območja z velikim pritiskom za skupno rabo prostorskih virov. Pomemben dejavnik je tudi naraščajoče povpraševanje po energiji iz obnovljivih virov na morju. Poleg tega vizija Belgije za Severno morje do leta 2050 vključuje večnamensko rabo pomorskega prostora kot enega od njenih ključnih stebrov.

Belgija je pripravila poglobljeno analizo morebitne večnamenske rabe svojega pomorskega prostora z izvajanjem pravno zavezujočega okvira upravljanja. To vključuje opredelitev prostorske in časovne porazdelitve dejavnosti v Severnem morju ter oceno združljivosti več dejavnosti na istem območju. Ta pristop zagotavlja obsežno podporo za vključitev območij za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na morju v omejen pomorski prostor Belgije.

4.3.6. Vključevanje deležnikov in sodelovanje javnosti

S členom 9 direktive o PPN se zahteva, da države članice zagotovijo sodelovanje vseh zadevnih deležnikov in organov ter splošne javnosti pri pobudah na področju PPN v čim zgodnejši fazi. Države članice morajo zagotoviti tudi dostop javnosti do dokončno oblikovanih načrtov.

Vključevanje ključnih deležnikov v razvoj PPN je bistvenega pomena, saj je cilj PPN doseči več ciljev (socialnih, gospodarskih in ekoloških). Zato bi se moralo v razvoju PPN odražati čim več pričakovanj, priložnosti ali pomembnih nesoglasij. Posvetovanje z deležniki v postopkih PPN je zlasti pomembno za upoštevanje različnih interesov uveljavljenih sektorjev (kot sta ribištvo ali ladijski promet) ter obravnavanje vse večje potrebe po prostoru za naravovarstvena območja in nove sektorje v razvoju (kot je proizvodnja energije iz obnovljivih virov na morju).

V času ocenjevanja so vse države članice s pomorskimi prostorskimi načrti izpolnjevale zahteve iz člena 9 Direktive. Področje in obseg sodelovanja deležnikov sta se med državami članicami razlikovala. Raven sodelovanja deležnikov je pogosto odražala politične ali pravne zahteve za sodelovanje, ki so že obstajale v posamezni državi članici.

Izvajanje člena 9 je bilo dobro dokumentirano. Postopek sodelovanja javnosti je jasno opisan, deležniki, ki uporabljajo različne metode, so bili vključeni v celoten proces, njihove povratne informacije pa so bile v različnem obsegu vključene v pomorske prostorske načrte.

Primer dobre prakse: Irska – javno posvetovanje na lokalni ravni

Irska je izvedla trimesečno javno posvetovanje o izhodiščnem poročilu o PPN. To je bilo del širšega postopka posvetovanja, ki je privedel do prvega irskega PPN. Skupina za PPN je gostila dogodke za sodelovanje javnosti v skoraj vseh obalnih okrožjih na Irskem. Namen teh dogodkov je bil povečati ozaveščenost o:

- konceptu PPN,
- načrtih irske vlade za pripravo morskega načrta za Irsko,
- načinu, kako bi lahko ljudje sodelovali v procesu načrtovanja,
- časovnem okviru za različne faze tega procesa.

V posvetovalnem obdobju je bilo organiziranih pet regionalnih dogodkov za sodelovanje javnosti v obalnih skupnostih. Skupno je bilo prejetih več kot 170 odgovorov na izhodiščno poročilo, ki so pomembno vplivali na vsebino osnutka PPN. Ta postopek posvetovanja je bil razširjen in ponovljen tudi za osnutek irskega načrta.

Ta praksa v ospredje postavlja participativen in pregleden proces, ki javnosti omogoča, da sodeluje v procesu PPN in predstavi svoja stališča o poročilu in osnutku PPN.

4.3.7. *Uporaba najboljših razpoložljivih podatkov in izmenjava podatkov*

V skladu s členom 10 direktive o PPN morajo države članice organizirati uporabo najboljših razpoložljivih podatkov in odločiti, kako organizirati izmenjavo informacij, potrebnih za razvoj pomorskih prostorskih načrtov. Države članice morajo uporabiti tudi ustrezne instrumente in orodja, vključno s tistimi, ki so že na voljo v okviru celostne pomorske politike in drugih ustreznih politik EU, kot na primer tiste, ki so navedene v direktivi INSPIRE (Direktiva 2007/2/ES)⁸.

Pri izvajanju teh določb direktive o PPN je bila večina držav članic pregledna in jasna glede uporabljenih virov podatkov, pri čemer so zagotovile različne stopnje podrobnosti o teh virih podatkov. Direktivo INSPIRE je uporabljala večina držav članic.

Nekatere države članice so se odločile centralizirati nalogo združevanja obstoječih virov podatkov z vzpostavitvijo osrednjih podatkovnih točk – na primer Nizozemska (informacijski center za morje), Francija (SIMM) in Slovenija (TOOLS4MSP) – ter drugih sistemov ali orodij za izmenjavo podatkov.

Drug dober primer uporabe najboljših razpoložljivih podatkov je uporaba geografskega informacijskega sistema za sodelovanje javnosti (PPGIS). V okviru PPGIS so bile razvite metode za zbiranje krajevno in časovno odvisnih informacij od deležnikov, da se pridobijo lokalni podatki, ki temeljijo na izkušnjah. Ti podatki se lahko uporabijo za opredelitev povezav med dejavnostmi in območji ter za preverjanje in dopolnjevanje strokovnih informacij. Tak pristop je bil uporabljen v raziskavi, ki jo je Finska izvedla v okviru projekta Pan Baltic Scope, da bi opredelila območja, pomembna z vidika narave in kulturnih vrednot, na Ålandskih otokih in v regiji Satakunta.

⁸ Direktiva 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE) (UL L 108, 25.4.2007, str. 1).

Primer dobre prakse: interoperabilni podatkovni model omogoča prikaz nacionalnih pomorskih prostorskih načrtov na portalu mreže EMODnet za človekove dejavnosti

Za pripravo pomorskih prostorskih načrtov so potrebni različni podatki v smislu področja, geografskega območja, prostorskega in časovnega obsega, kakovosti, razpoložljivosti in potenciala ponovne rabe. Direktiva o PPN ne vsebuje izrecnih ali predpisovalnih zahtev za usklajevanje, poročanje ali souporabo podatkov. Kljub temu so bili sčasoma razviti različni regionalni modeli geoprostorskih podatkov, da bi se omogočila čezmejna razpoložljivost (in vizualizacija) podatkov. To pomembno delo so nadaljevali strokovnjaki za podatke v nacionalnih upravah ali agencijah, pogosto v okviru projektov čezmejnega sodelovanja, ki jih financira EU.

Leta 2021 je tehnična strokovna skupina, ki jo je podprla Komisija, razvila skupni podatkovni model za „usklajevanje nomenklature in standardizacijo izhodnih podatkov“. Ponuja model MSP EMODnet kot takoj uporabno rešitev skupaj s podatkovnima modeloma BASEMAPS in PPN INSPIRE⁹. To omogoča, da se ti trije podatkovni modeli vključijo v podatkovni portal o človekovih dejavnostih Evropske mreže za pomorsko opazovanje in podatke (EMODnet)¹⁰.

Doslej so štiri države članice (Belgija, Danska, Finska in Latvija) naložile svoje pomorske prostorske načrte na geoportal, kjer je integrirani podatkovni produkt posplošen (tj. za prikaz načrtov PPN na ravni EU).

4.3.8. Sodelovanje med državami članicami in na ravni morskih bazenov

V skladu s členom 6(2), točka (f), in členom 11 direktive o PPN morajo države članice, ki si delijo morske vode, sodelovati v procesu načrtovanja in upravljanja, da se zagotovijo dosledni in usklajeni pomorski prostorski načrti. V Direktivi se izrecno omenja sodelovanje v obstoječih regionalnih strukturah institucionalnega sodelovanja, mrežah ali strukturah pristojnih organov držav članic ali prek vseh drugih ustreznih metod.

Čezmejno in nadnacionalno sodelovanje je bistveno za zgodnje prepoznavanje morebitnih težav ter za opredelitev priložnosti za sodelovanje in dolgoročno trajnostno upravljanje pomorskega prostora. V tem okviru so vse države članice s sprejetimi pomorskimi prostorskimi načrti in tiste, ki so v postopku sprejemanja, svoje načrte uskladile z drugimi državami članicami in vključile regionalne organe upravljanja. V večini načrtov se v različni meri upoštevajo čezmejni vplivi in razvoj. V nekaterih načrtih so zadevni postopki podrobneje opisani.

Sodelovanje med državami članicami (in z državami, ki niso članice EU) v istem morskem bazenu se spodbuja:

⁹ *Proposal for making harmonized MSP plan data available across Europe* (Predlog za zagotavljanje usklajenih podatkov iz načrtov PPN po vsej Evropi), september 2021, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f4d14782-19ba-11ec-b4fe-01aa75ed71a1>.

¹⁰ <https://www.emodnet-humanactivities.eu/>

- s projekti, ki jih financira EU, npr. NorthSEE, SEANSE, Baltic Lines, PanBalticScope, MSP-MED, SIMWESTMED, MUSES, MARSPLAN, SIMNORAT, SIMATLANTIC, MARSP, MSP-OR, eMSP in drugi¹¹;
- z dvostranskimi ali večstranskimi stiki in neformalnimi srečanji med pristojnimi organi držav članic; s projekti, ki se financirajo na nacionalni ravni, npr. Ritmare;
- s konvencijami o regionalnih morjih: HELCOM-VASAB (delovna skupina za PPN) za bazen Baltskega morja, Barcelonska konvencija za Sredozemsko morje, OSPAR za severovzhodno atlantsko regijo;
- s sodelovanjem v strokovni skupini za PPN, globalni pobudi za PPN¹², platformi za PPN in pomorskem forumu EU;
- z uradnimi posvetovanji v okviru izvajanja direktive o strateški okoljski presoji¹³.

Za pripravo pomorskih prostorskih načrtov, ki določajo ustrezne lokacije za posamezne dejavnosti ali projekte, je potrebno čezmejno posvetovanje. Vendar posvetovanje v okviru direktive o PPN ne more nadomestiti čezmejnega posvetovanja o učinkih posameznih projektov. Hkrati je čezmejno sodelovanje na področju PPN zgodnja priložnost za opredelitev potrebnih sprememb, npr. območij ali con, kjer je pomorski promet gost¹⁴ in ga bo morda treba preusmeriti.

Primer dobre prakse: HELCOM-VASAB – medvladna delovna skupina za PPN

Čezmejno sodelovanje je bistveno za dolgoročno trajnostno upravljanje pomorskega prostora. V tem okviru so države članice in države bazena Baltskega morja, ki niso članice EU, zastopane v Komisiji za varstvo morskega okolja Baltika (HELCOM), ki je platforma za okoljsko politiko, ustanovljena leta 1974. Članice HELCOM so Danska, Estonija, EU, Finska, Nemčija, Latvija, Litva, Poljska, Rusija, Švedska in organizacije opazovalke (vključno z Belorusijo, Ukrajino in nevladnimi organizacijami).

Za podporo razvoju pomorskih prostorskih načrtov je bila ustanovljena delovna skupina HELCOM-VASAB. Ta skupna delovna skupina za PPN je pripravila priporočila in načela, ki jih lahko njene članice uporabijo pri pripravi pomorskih prostorskih načrtov. Pri tem se je HELCOM posebej osredotočil na podporo ekosistemskemu pristopu. To podpirajo tudi projekti, ki jih financira EU, kot je platforma Capacity4MSP. Nedavno, oktobra 2021, je HELCOM sprejel regionalni načrt PPN za Baltsko morje za obdobje 2021–2030.

¹¹ <https://maritime-spatial-planning.ec.europa.eu/msp-practice/msp-projects>

¹² Skupna pobuda Evropske komisije in Medvladne oceanografske komisije Unesca, <https://www.mspglobal2030.org/>.

¹³ Direktiva 2001/42/ES o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (direktiva o SOP) (UL L 197, 21.7.2001, str. 30).

¹⁴ Evropska agencija za pomorsko varnost na primer zagotavlja zemljevide gostote pomorskega prometa prek mreže EMODnet, ki lahko podpre PPN.

Na splošno ta praksa podpira sodelovanje med državami članicami in sodelovanje z državami nečlanicami EU. Podpira tudi skladnost različnih pomorskih prostorskih načrtov bazena Baltskega morja in sprejetje ekosistemskega pristopa.

4.3.9. Sodelovanje z državami nečlanicami EU

V členu 6(2), točka (g), in členu 12 Direktive so države članice pozvane, naj v zvezi s svojimi dejavnostmi, ki se nanašajo na pomorsko prostorsko načrtovanje, spodbujajo sodelovanje s tretjimi državami v zadevnih morskimi regijah.

Večina držav članic, ki mejijo na države nečlanice EU v zadevnih morskimi regijah, si prizadeva za sodelovanje z njimi. Ta prizadevanja, vključno s podrobnostmi o posameznih medsebojnih vplivih, so vključena v nekatere pomorske prostorske načrte.

Sodelovanje z državami nečlanicami EU se je večinoma nanašalo na neformalno dvostransko sodelovanje, sodelovanje v okviru konvencij o regionalnih morjih, makroregionalni strategiji EU (EUSBSR in EUSAIR) in sodelovanje prek projektov, ki jih financira EU. V manjši meri so bili uporabljeni tudi drugi načini sodelovanja, kot je sodelovanje v okviru direktive o SOP, Konvencije iz Espooja in evropske platforme za PPN.

Primeri sodelovanja z državami nečlanicami EU

- Španija je razvila čezmejni portal z Marokom in Alžirijo, da bi povečala preglednost in izboljšala upravljanje PPN v regiji Alboranskega morja.
- S projektom Interreg PORTODIMARE¹⁵ se je podprlo čezmejno sodelovanje na več ravneh, pri čemer so se obravnavali skupni izzivi celostnega upravljanja obalnih območij (ICZM) in PPN v jadransko-jonski regiji. Glavni rezultat je podatkovni portal Geo za jadransko-jonsko regijo, odprtokodna interoperabilna platforma, razvita na podlagi nadsobnega sodelovanja med Italijo, Slovenijo, Hrvaško, Grčijo, Črno goro ter Bosno in Hercegovino.
- Pobuda WestMED združuje deset držav zahodnega Sredozemlja, ki sodelujejo v dialogu 5 + 5: pet držav članic EU (Francija, Italija, Portugalska, Španija in Malta) in pet južnih partnerskih držav (Alžirija, Libija, Mavretanija, Maroko in Tunizija). PPN in celostno upravljanje obalnih območij sta med področji skupnega interesa. Pilotni projekt za zahodno Sredozemlje, izveden v okviru projekta MSPglobal¹⁶, je omogočil okrepitev sodelovanja, pripravo regionalnih priporočil v skladu s pobudo WestMED ter okrepitev institucionalnih zmogljivosti za PPN v Alžiriji, Franciji, Italiji, na Malti, v Maroku, Španiji in Tuniziji. V dejavnostih usposabljanja so

¹⁵ <https://portodimare.adrioninterreg.eu/>

¹⁶ Sofinanciran iz ESPR v okviru neposrednega upravljanja, <https://www.mspglobal2030.org/msp-global/pilot-project-west-mediterranean/>.

lahko sodelovale tudi druge države članice Unije za Sredozemlje v zahodnem Sredozemlju.

4.4. Izzivi pri izvajanju

Države članice so se pri pripravi pomorskih prostorskih načrtov soočale z več izzivi. Večina jih je prvič sodelovala pri tako daljnosežnem, večsektorskem in večciljnem strateškem načrtovanju svojega pomorskega prostora. To je zapleten in prilagoditven proces, ki zahteva široko in intenzivno sodelovanje in usklajevanje med nacionalnimi ministrstvi, agencijami in obalnimi regijami ter z deležniki in sosednjimi državami.

Drugi izzivi, ki jih je bilo mogoče zaznati v smislu postopka, so vključevali pridobivanje in zbiranje podatkov (npr. neobstoje celovitih podatkov o morskih območjih, medsektorsko razsežnost podatkov ali težave pri zbiranju podatkov od nacionalnih organov) ter zlasti skladnost načrtov v sosednjih državah (tj. čezmejni izziv načrtov). V več državah članicah je bilo zaradi medsektorske narave PPN in neobstoja jasnih ciljev za različne pomorske sektorje težko prednostno razvrstiti ukrepe in sektorje (npr. nacionalna varnost v primerjavi z drugimi gospodarskimi dejavnostmi).

Čezmejni izzivi so bili večji v primerih, ko ni bilo vzpostavljenega sodelovanja med morskimi bazeni na področju pomorskega prostora ali ko pomorska območja niso bila jasno določena ali razmejena med sosednjimi državami članicami ali državami nečlanicami EU.

Pandemija COVID-19 in z njo povezani zdravstveni ukrepi so sovpadali s končno fazo izvajanja številnih nacionalnih pomorskih prostorskih načrtov. To je ne le upočasnilo delo nacionalnih uprav in sodelovanje med državami članicami, temveč je vplivalo tudi na sodelovanje deležnikov in posvetovanje z njimi.

Kar zadeva vsebino, so bili največji izzivi izvajanje ekosistemskega pristopa, dajanje prednosti uporabi pomorskega prostora in zagotavljanje prostora na morju, da bi se omogočile različne gospodarske dejavnosti in dosegli različni cilji politike, hkrati pa zaščitilo okolje ali pustil prostor za prihodnjo uporabo.

5. SKLEPNE UGOTOVITVE

5.1. PPN kot gonilo evropskega zelenega dogovora

Na podlagi okvira PPN, vzpostavljenega z direktivo o PPN, so vse obalne države članice EU prvič hkrati pripravile nacionalne pomorske prostorske načrte in zagotovile čezmejno sodelovanje.

Izvajanje PPN v EU se ne bo končalo po sprejetju prvega vala načrtov. Nasprotno, v prihodnjih letih se bo vloga PPN za trajnostni razvoj morij korenito spremenila, kar bo verjetno pospešilo izvajanje evropskega zelenega dogovora ter s tem povezane zakonodaje in strategij.

Ker ima PPN, kot je bilo zasnovano z Direktivo, prilagoditveno in strateško razsežnost, lahko deluje kot močno gonilo evropskega zelenega dogovora. Ključna vloga PPN v

zvezi s tem je bila poudarjena tudi v sporočilu Komisije o novem pristopu za trajnostno modro gospodarstvo v EU¹⁷.

V strategiji EU o proizvodnji energije iz obnovljivih virov na morju¹⁸ je PPN izrecno opredeljeno kot bistveno in uveljavljeno orodje za spodbujanje trajnostnega razvoja proizvodnje energije iz obnovljivih virov na morju v EU. Več držav članic je v svojih načrtih predvidelo te spremembe z določitvijo območij za prihodnje postavitev polj vetrnih elektrarn na morju in opredelitvijo možnosti za večnamensko rabo pomorskega prostora v podporo različnim ciljem, kot je nizkoogljična proizvodnja hrane v okviru akvakulture in ribištva.

Države Severnega in Baltskega morja imajo največ izkušenj na področju PPN in sodelovanja na ravni morskih bazenov. Obalne države članice so vzpostavile sodelovanje na področju energije v Severnem morju, da bi omogočile politično in tehnično sodelovanje, tudi na področju PPN. Za Atlantik in Sredozemsko morje več nacionalnih načrtov vključuje določitev območij za morebitno izkoriščanje obnovljivih virov energije na morju, s čimer se utira pot za povečanje izkoriščanja obnovljivih virov energije.

Čezmejno in regionalno sodelovanje bo imelo osrednjo vlogo pri podpiranju usklajevanja pomorskih prostorskih načrtov z nacionalnimi energetske in podnebnimi načrti, ki naj bi bili revidirani leta 2023, pri čemer se pričakujejo višji cilji za energijo iz obnovljivih virov na morju.

PPN bo moralo odražati tudi potencialno povečano uporabo pomorskega prometa, zlasti pomorskega prevoza na kratkih razdaljah, kot je predvideno v strategiji Komisije za trajnostno in pametno mobilnost¹⁹.

PPN je ključno orodje za doseganje ciljev iz okvirne direktive o morski strategiji glede dobrega okoljskega stanja za vode EU in za pomoč pri ohranjanju biotske raznovrstnosti²⁰. Da bi Komisija države članice podprla pri teh prizadevanjih, je leta 2021 izdala smernice za izvajanje ekosistemskega pristopa pri PPN²¹, v katerih je veliko pozornosti namenjene vključevanju ciljev okvirne direktive o morski strategiji v PPN. Razprave o opredelitvi ekosistemskih pristopov še vedno potekajo v okviru mednarodnih forumov o PPN, vendar je jasno, da je povezava med zadevnimi zakonodajnimi akti ključna na ravni EU. Programi deljenega upravljanja Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo (ESPRA) državam članicam ponujajo tudi priložnost, da dodeljena sredstva uporabijo za podporo izvajanju direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju, zlasti z vključevanjem ciljev okvirne direktive o morski strategiji v PPN.

¹⁷ Sporočilo Komisije o novem pristopu za trajnostno modro gospodarstvo v EU – Preobrazba modrega gospodarstva EU za trajnostno prihodnost (COM(2021) 240 final z dne 17. maja 2021).

¹⁸ Sporočilo Komisije z naslovom *Strategija EU za izkoriščanje možnosti energije iz obnovljivih virov na morju za podnebno nevtralno prihodnost* (COM(2020) 741 final z dne 19. novembra 2020).

¹⁹ Sporočilo Komisije z naslovom *Strategija za trajnostno in pametno mobilnost – usmerjanje evropskega prometa na pravo pot za prihodnost* (COM(2020) 789 final z dne 9. decembra 2020).

²⁰ Komisija je leta 2021 začela pregled okvirne direktive o morski strategiji, pri katerem je osrednji vidik skladnost z drugimi politikami.

²¹ *Guidelines for implementing an ecosystem-based approach in maritime spatial planning* (Smernice za izvajanje ekosistemskega pristopa k pomorskemu prostorskemu načrtovanju), <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a8ee2988-4693-11ec-89db-01aa75ed71a1>.

Strateško načrtovanje, vključno s prostorskim načrtovanjem, je bistveno za povečanje zavarovanih morskih območij s sedanjih 12 % na 30 % do leta 2030, tako da bo vsaj tretjina zavarovanih območij pod strogim varstvom, kot je predvideno v strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030²². Za vse pomorske prostorske načrte, predložene Komisiji, je bila opravljena okoljska presoja, v kateri je bil preučen vpliv predvidenih ukrepov na varstvo okolja ter kako se z izvajanjem načrtov preprečujejo, zmanjšujejo in izravnajo kakršni koli pomembni škodljivi vplivi na okolje. Vendar se lahko vključitev ciljev strategije za biotsko raznovrstnost v celoti pokaže šele med pregledom nacionalnih načrtov, saj so bile potrebne smernice in okvir zagotovljeni, ko je bila okoljska presoja večine načrtov že končana.

Komisija si bo prizadevala za nadaljnjo krepitev sinergij med ribiško in okoljsko politiko z akcijskim načrtom za ohranjanje ribolovnih virov in zaščito morskih ekosistemov, ki bo sprejet še letos. Prav tako bo do konca leta 2022 poročala o delovanju skupne ribiške politike.

5.2. Nadaljnji koraki

Prizadevanja držav članic za prenos in izvajanje direktive o PPN ter podpora Komisije čezmejnimi projektom in dialogu o politikah so pripomogli k razvoju velike in raznolike skupnosti na področju PPN po vsej EU. To je velika prednost za prihodnji razvoj. Sodelovanje, zlasti na ravni morskih bazenov, naj bi se okrepilo s preoblikovanjem modrega gospodarstva EU. Komisija bo razširila potreben dialog med različnimi uporabniki morja z vzpostavitvijo modrega foruma za uporabnike morja leta 2022 in zagotavljanjem stalne podpore za PPN.

Obalne države članice EU so dosegle napredek pri prenosu in izvajanju direktive o PPN. S sprejetjem Direktive in njenim izvajanjem je EU postala skupina držav, ki so najbolj napredovale pri razvoju PPN, in mednarodna referenčna točka na tem področju.

Vendar nekatere države članice zaostajajo. Komisija je začela postopke za ugotavljanje kršitev proti petim državam članicam, ker niso pripravile pomorskih prostorskih načrtov in/ali jih niso sporočile Komisiji. Prav tako pozorno spremlja napredek držav članic, ki so v postopku priprave načrtov, vendar ti še niso uradno sprejeti.

Poleg tega bodo morali pomorski prostorski načrti držav članic še naprej odražati ambicije evropskega zelenega dogovora, pri čemer bodo morale države članice svoje načrte uskladiti s temi ambicijami. To velja tudi za s tem povezane pobude na področjih, kot so blažitev podnebnih sprememb in/ali prilagajanje nanje, biotska raznovrstnost, onesnaževanje, hrana, mobilnost, energetski prehod, skupaj z uveljavljenimi dejavnostmi in interesi, kot so akvakultura, ribištvo, ladijski promet in obramba.

PPN bo še naprej pomagalo pri sobivanju na morju v okviru novih ciljev in razvoja novih praks. Imelo bo vse večjo vlogo pri predvidevanju sprememb in morebitnih konfliktov v zgodnji fazi ter pri zagotavljanju sinergij. K reševanju teh izzivov bodo pripomogli misija

²² COM(2020) 380 final.

Obnova naših oceanov in voda²³ v okviru programa Obzorje Evropa in z njo povezani „svetilniki“ z razsežnostjo morskega bazena.

Prihodnji pomorski prostorski načrti bodo morali upoštevati kumulativne vplive antropogenih pritiskov z uporabo ekosistemskega pristopa in skladnostjo z vso ustrezno okoljsko zakonodajo²⁴.

Države članice lahko ukrepe PPN načrtujejo z uporabo sredstev ESPRA v okviru deljenega upravljanja, da bi podprle prihodnji razvoj svojih pomorskih prostorskih načrtov. Poleg tega lahko zaprosijo tudi za podporo v okviru *instrumenta za tehnično podporo*, ki zagotavlja tehnično podporo za oblikovanje in izvajanje reform v državah članicah EU.

Komisija bo še naprej podpirala digitalno in vseevropsko PPN, tudi prek ESPRA v okviru neposrednega upravljanja. Evropska platforma za PPN bo sodelovala z državami članicami in EMODnet pri nadaljnjem usklajevanju podatkov in razširjanju vsebine načrtov prek skupne ali deljene digitalne platforme. Komisija priporoča, naj države članice gradijo na enem od treh podatkovnih modelov²⁵, pripravljenih za uporabo, odvisno od tega, kateri model ustreza njihovemu načrtu PPN in/ali ga nacionalni organi že izvajajo v okviru regionalnega sodelovanja ali skupnega projekta. Čeprav ti podatkovni modeli ne zagotavljajo ravni podrobnosti, ki so jo države članice navedle v svojih pomorskih prostorskih načrtih, bo njihova uporaba omogočila analizo pomorskih prostorskih načrtov na ravni morskih bazenov in EU.

Komisija tudi spodbuja države članice, naj še naprej obsežno sodelujejo z deležniki ter učinkovito izvajajo in spremljajo svoje pomorske prostorske načrte. Še naprej bo podpirala te procese ter o tem obvestila Evropski parlament in Svet v svojem naslednjem poročilu o napredku, ki ga mora pripraviti leta 2026.

²³ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/eu-missions-horizon-europe/healthy-oceans-seas-coastal-and-inland-waters_en

²⁴ Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morskem strategiji) ([UL L 164, 25.6.2008, str. 19](#)); Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic ([UL L 20, 26.1.2010, str. 7](#)); Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst ([UL L 206, 22.7.1992, str. 7](#)); Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje ([UL L 197, 21.7.2001, str. 30](#)) ter druga ustrezna zakonodaja.

²⁵ Glej okvir v oddelku 4.3.7.